

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare quartum anni DCCCCV. sive capitula data lesse Episcopo
Ambianensi Misso dominico.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CAPITVLARE QVARTVM ANNI DCCC V.

S I V E

Capitula data Iesse Episcopo Ambianensi Miffo dominico.

Nunc primùm edita ex veteri codice MS. bibliotheca Bigoriana.

Excarsum Capituli Domni Imperatoris Karoli, quem Iesse Episcopus ex ordinatione ipsius Augusti secum detulit ad omnibus hominibus notum faciendum.

C A P. I.

DE laicis noviter conversis, ne antè quàm suam legem pleniter vivendo dilcant, ad alia negotia mittantur.

I I.

Vt laici non sint Præpositi monachorum in monasterio, nec Archidiaconi sint laici.

I I I.

De iustitiis Ecclesiarum Dei, viduarum, orphanorum, pupillorum, ut in publicis iudiciis non dispiciantur audientes, sed diligenter audiantur.

I V.

De iustitiis Domni Imperatoris, ut pleniter fiant inquisita.

V.

De hoc si venerit fames, clades, pestilentia, inæqualitas aëris, vel alia qualifcunque tribulatio, ut non expectetur edictum nostrum, sed statim deprecetur Dei misericordia. Et in præfenti anno de famis inopia, ut suos adjuvet prout potest, & suam annonam non nimis carè vendat. Et ne foras imperium vendatur aliquid alimonie.

V I.

De armis infra patria non portandis, id est, scutis, & lanceis, & loriceis. Et si fidosus sit, discutatur tunc quis è duobus contrarius sit ut pacati sint, & distringantur ad pacem, etiam si noluerint. Et si aliter pacificare nolunt, adducantur in nostram præsentiam. Et si aliquis post pacificationem alterum occiderit, componat illum, & manum quam perjuravit perdat, & insuper bannum dominicæ n.

V I I.

De armatura in exercitu, sicut jam antea in alio capitulare commendavimus ita fervetur. Et insuper omnis homo duodecim mansis bruniam habeat. Qui verò bruniam habens, & eam secum non tulerit, omnem beneficium cum brunia pariter perdat.

V I I I.

De clamatoribus vel caufedicis qui iudicium Scabinorum adquietere nec blasphemare volunt antiqua consuetudo fervetur, id est, ut in custodia recludantur donet unum è duobus faciant. Et si ad palatium pro hac re postea reclamaverint, & litteris detulerint, nunquam eis credatur; nec tamen in carcere reponatur, sed cum custodia & cum ipsis litteris ad palatium nostrum remittantur, ut ubi discutiantur sicut dignum est.

I X.

De juramento, ut nulli alteri per sacramentum fidelitas promittatur nisi nobis & unicuique proprio seniore ad nostram utilitatem & huius senioris. Excepto his sacramentis quæ iustè secundum legem alteri ab altero debentur.

X.

De conspirationibus verò, quicunque eas facere præsumperint, & sacramento quacunque conspiratione firmaverint, ut triplici ratione iudicentur. Primò, ubicunque aliquod malum perpetratum fuerit, auctores facti interficiantur. Adjuutores verò eorum singuli alteri ab altero flagellentur, & nares sibi invicem præcidant. Vbi verò nihil malum perpetratum est,

similiter inter se flagellantur, & pilos sibi vicissim detendant. Si verò per dexteram aliqua conspiratio firmata fuerit, si liberi sunt, aut iurent cum idoneis juratoribus hoc pro malo non fecisse, aut si facere non poterint, suam legem componant. Si verò servi sunt, flagellantur. Et ut de cetero in imperio nostro nulla huiusmodi conspiratio fiat nec per sacramentum nec sine sacramento.

XI.

De perjuriis, ut caveantur, & non amittantur testes ad juramentum antequam discutiantur. Et si aliter discuti non possint, separentur ab invicem, & singulariter inquirantur. Et non solum accusatori licet testes eligere, absente suo accusatore. Et omnino nullus nisi jejunis ad juramentum vel ad testimonium admittatur. Et ille qui ad testimonium adducitur, si refutatur, dicat ille qui eum refutat & probat quare illum recipere nollet. Et de ipso pago, non de altero, testes eligantur, nisi forte longius extra comitatum causa sit inquirenda. Et si quis convictus fuerit perjuri, manum perdat aut redimat.

XII.

De advocatis, id est, ut pravi Advocati, Vicedomini, Vicarij, & Centenarij tollantur, & tales eligantur quales sciant & velint justè causas discernere & deter-

minare. Et si Comes pravus inventus fuerit, nobis nuntietur.

XIII.

De oppressione pauperum liberorum omnium, ut non faciant à potentioribus per aliquod malum ingenium contra justitiam oppressi, ita ut peracti res eorum vendant aut tradant. Ideo hæc supra & hic de liberis hominibus diximus ne fortè parentes contra justitiam faciant exhereditari, & regale obsequium minuat, & ipsi heredes propter indigentiam mendaces vel latrones seu malefactores efficiantur. Et ut sepius non fiant manni, nisi sicut in alio Capitulare præcipimus, ita servetur.

XIV.

Census regalis undecunque legitime exiebat, volumus ut inde solvatur, sive de propria persona hominis, sive de rebus.

XV.

De latronibus, sicut jam antea in alio Capitulare commendavimus, ita maneat.

XVI.

De liberis hominibus qui uxores fiscalinas regias, & feminas liberas qui homines fiscalinos regios accipiunt, ut de hereditate vel de causa sua quaerenda nec de testimonio pro hac re abiciantur. Sed talis etiam nobis in hac causa servetur qualis & antecessoribus nostris Regibus vel Imperatoribus servatum esse cognovimus.

CAPITVLVM IMPERATORIS

De honore Episcoporum & reliquorum sacerdotum, datum in eodem loco in quo sancita sunt superiora capitula, id est, apud Theodonis villam.

Ex Capitulis Domni Karoli Theotonis villa firmatis.

VII. 390. **V**olumus atque præcipimus ut omnes suis sacerdotibus tam majoris ordinis quam & inferioris, à minimo usque ad maximum, ut summo Deo, cujus vice in Ecclesia legatione funguntur, obediens existant. Nam nullo pacto agnoscere possumus qualiter nobis fideles existere possunt qui Deo infideles & suis sacerdotibus apparuerint, aut qualiter nobis obediens nostrisque ministris ac legatis obtemperantes erunt qui illis in Dei causis & Ecclesiarum utilitatibus non obtemperant. Potius namque, juxta veritatis vo-

Tom. I.

cem, ille metuendus est qui potest animam & corpus perdere in gehennam quam ille qui corpus torquere & honores temporales potest auferre. De illis dictum est: *Qui vos audit, me audit. Et qui vos spernit, me spernit.* Et alibi: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei.* Et rursus: *Qui scandalizaverit unum de pusillis istis, melius illi ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundo maris.* Et iterum: *Qui vos recipit, me recipit. Et qui me recipit, recipit eum qui me misit.* Et multa alia horumque similia. His ergo fulti oraculis

Ee ij